

3.5 Správa věcí veřejných

Správa věcí veřejných představuje poslední pilíř Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje a je rozšířením tradičního trojúhelníku ekonomického, sociálního a environmentálního pilíře o další dimenzi. Tou je kvalitní státní správa a samospráva se schopností pružně reagovat na měnící se potřeby společnosti a vzhledem k tomu, že se jedná o Strategii udržitelného rozvoje, podporovat a vytvářet podmínky pro zavádění principů udržitelného rozvoje do praxe. Ve své podstatě se jedná o rozšíření pohledu na sociální kapitál, kterému se primárně věnuje sociální pilíř (viz kapitola 3.3) a mohla by stejně dobře být jeho součástí. Vyčlenění do samostatného pilíře však zdůrazňuje důležitost vysoké efektivity státní správy a samosprávy pro dobré fungování společnosti (stejně jako dobře fungující ekonomické prostředí) a kopíruje záměr původní Strategie udržitelného rozvoje České republiky (z roku 2004), kde je správa věcí veřejných také od sociálního pilíře oddělena.

Na rozdíl od předchozích třech pilířů není pro hodnocení této oblasti vybráno mnoho indikátorů a i pro ty, které vybrány byly, většinou ani sami autoři Strategie nenašli vhodný zdroj dat. V pěti prioritách je celkem uvedeno **7 indikátorů**, z nichž byly v době vypracování Strategie **dostupné pouze dva**. Navržené indikátory většinou vyžadují velmi podrobnou znalost rozpočtu Krajského úřadu Ústeckého kraje a jednotlivých obcí nebo specifické informace o různých aktivitách obcí a mikroregionů. Krajský úřad se tak při kvantifikaci indikátorů a jejich hodnocení bude muset v budoucnosti opírat převážně o vlastní datové zdroje, protože ČSÚ takto podrobné informace k dispozici nemá⁸⁵.

Český statistický úřad v této oblasti standardně publikuje pouze základní přehled hospodaření krajského úřadu, obcí a mikroregionů (viz Statistická ročenka Ústeckého kraje). Z tohoto zdroje má ČSÚ v současné době k dispozici data pro jeden požadovaný indikátor (podíl investičních výdajů na celkových výdajích samospráv⁸⁶) a vzhledem k nedostatku dalších datových zdrojů jsme do této kapitoly zařadili také indikátor, který sice není ve Strategii požadován, ale který úzce souvisí s prioritou C (podíl obcí s územně plánovací dokumentací⁸⁷).

Indikátory PILÍŘE SPRÁVY VĚCÍ VEŘEJNÝCH Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje

Priorita	Pracovní kód ČSÚ	Indikátor	Měrná jednotka	Dostupnost ČSÚ v současnosti
A ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO PLÁNOVÁNÍ A ROZHODOVÁNÍ				
	SVV_A_01	Podíl obcí, měst a mikroregionů s fungujícím procesem MA 21	%	Ne
	SVV_A_02	Podíl obcí, měst a mikroregionů zapojených do Národní sítě zdravých měst ČR nebo Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj	%	Ne
B VYTVÁŘENÍ GRANTOVÝCH PROGRAMŮ NA PODPORU PRINCIPŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE V PRAXI				
	SVV_B_03	Podíl prostředků ze zdrojů krajského úřadu Ústeckého kraje určených na veřejné prospěšné projekty	%	Ne
	SVV_B_04	Podíl finančních prostředků na environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu z celkových finančních prostředků kraje určených na veřejně prospěšné projekty	%	Ne
C ZLEPŠENÍ PŘÍSTUPU OBCÍ K INTEGROVANÉ OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ				
		Není určen žádný indikátor		Alternativa
D VYTVOŘENÍ MANAGEMENTU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE				
		Není určen žádný indikátor		
E SNÍŽENÍ ZADLUŽENOSTI OBCÍ A ZVÝŠENÍ EFEKTIVITY VÝDAJŮ VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ				
	SVV_E_05	Ukazatel dluhové služby	%	Ne
	SVV_E_06	Podíl investičních výdajů na celkových výdajích samospráv	%	Ano
	SVV_E_07	Daňová výtežnost	Kč	Ne
Alternativa				
C	alt_SVV_C	Podíl obcí Ústeckého kraje s územně plánovací dokumentací	%	Ano

⁸⁵ Priority, pro něž nejsou žádné indikátory ze strany ČSÚ k dispozici, nebudou v této kapitole blíže rozpracovány, neboť by se jednalo o pouhý přepis stanovených priorit, cílů a indikátorů, který je uvedený přímo ve Strategii udržitelného rozvoje Ústeckého kraje. Pro lepší orientaci uživatelů však budou alespoň zmíněny, aby zůstala uceleně zachována struktura Strategie Ústeckého kraje.

⁸⁶ Vzhledem k tomu, že není ve Strategii uvedena podrobná definice tohoto indikátoru (tj. co vše je považováno za investiční výdaje), byl zvolen **podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích samospráv**. Autoři Strategie v době jejího zpracování uvedli, že indikátor není k dispozici.

⁸⁷ Indikátor je součástí sociálního pilíře kapitoly 2, neboť je požadován jako indikátor Situační zprávy České republiky.

PRIORITA A: ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO PLÁNOVÁNÍ A ROZHODOVÁNÍ

V rámci této priority byly vybrány dva indikátory, z nichž jeden podle autorů není k dispozici (*podíl obcí⁸⁸, měst a mikroregionů s fungujícím procesem MA 21*) a z datových zdrojů Českého statistického úřadu není bohužel k dispozici ani jeden (tj. ani *podíl obcí, měst a mikroregionů zapojených do Národní sítě zdravých měst ČR nebo Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj*).

PRIORITA B: VYTVÁŘENÍ GRANTOVÝCH PROGRAMŮ NA PODPORU PRINCIPŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE V PRAXI

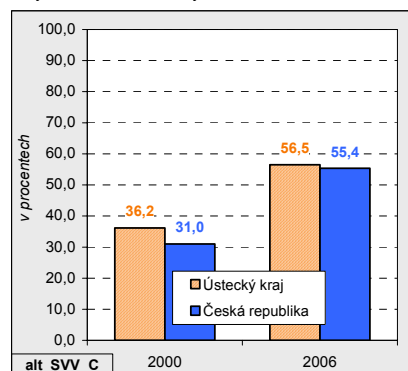
V rámci této priority byly vybrány dva indikátory, z nichž ani jeden není podle autorů k dispozici a ani pro Český statistický úřad nejsou data dostupná. Jedná se o indikátory, které vyžadují podrobné znalosti rozpočtu Krajského úřadu Ústeckého kraje (tj. *podíl prostředků ze zdrojů Krajského úřadu Ústeckého kraje určených na veřejně prospěšné projekty* a *podíl finančních prostředků na environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu z celkových finančních prostředků kraje určených na veřejně prospěšné projekty*).

PRIORITA C: ZLEPŠENÍ PŘÍSTUPU OBCÍ K INTEGROVANÉ OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

V rámci této priority nebyly vybrány žádné indikátory. Ovšem vzhledem k tomu, že jedním z jejích cílů je také zpracovat ve všech obcích územně plánovací dokumentaci, nabízí se jako doplňkový indikátor *podíl obcí se schválenou a platnou územně plánovací dokumentací* (uveden blíže v metodickém listu v kapitole 2).

Podíl OBCÍ s územně plánovací dokumentací* na celkovém počtu obcí v letech 2000 a 2006 (v %)

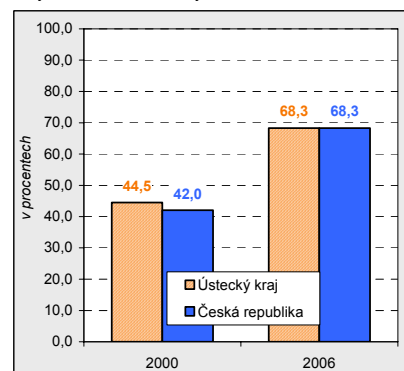
Zdroj: Ústav územního rozvoje Brno

* Schválenou a platnou dokumentací

Podíl OBYVATEL v obcích s územně plánovací dokumentací* na celkovém počtu obyvatel v letech 2000 a 2006 (v %)

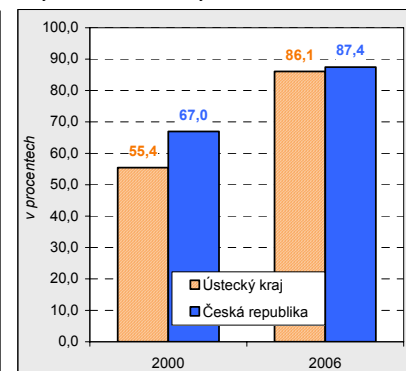
Zdroj: Ústav územního rozvoje Brno

* Schválenou a platnou dokumentací

Podíl ROZLOHY obcí s územně plánovací dokumentací* na celkové rozloze v letech 2000 a 2006 (v %)

Zdroj: Ústav územního rozvoje Brno

* Schválenou a platnou dokumentací

PRIORITA D: VYTVOŘENÍ MANAGEMENTU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

V rámci této priority nebyly vybrány žádné indikátory.

PRIORITA E: SNÍŽENÍ ZADLUŽENOSTI OBCÍ A ZVÝŠENÍ EFEKTIVITY VÝDAJŮ VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ

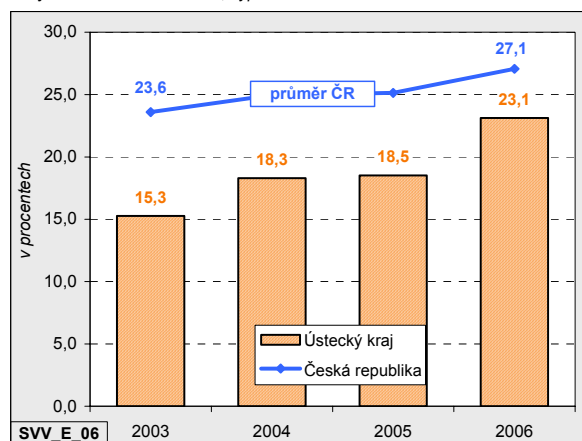
V poslední prioritě tohoto pilíře byly pro její hodnocení vybrány tři indikátory. Z nich však byl podle autorů Strategie dostupný v době jejího zpracování pouze jeden, a to *ukazatel dluhové služby*. Ten je v ní sice jako jeden z mála indikátorů jasně definován, ale pro jeho konstrukci nemá Český statistický úřad dostatečné podrobné zdroje dat.

⁸⁸ Český statistický úřad používá většinou termín „obce“ ve smyslu všech obcí (tj. i měst a městysů). Pouze v případě, kdy se jedná o porovnání „obcí se statutem města (městyse)“ a „obcí bez statutu města (městyse)“, bývá používán termín „obec“ ve smyslu „obce bez statutu města (městyse)“. To znamená, že pokud je například ve Statistické ročence Ústeckého kraje uveden ukazatel „příjmy krajského úřadu, obcí a mikroregionů“, jsou termínem „obce“ míněny všechny obce (vč. měst a městysů).

Druhým indikátorem, který je v této prioritě E uveden, je **podíl investičních výdajů na celkových výdajích samospráv**. Jak již bylo řečeno výše, je tento indikátor chápán jako kapitálové výdaje samosprávných celků⁸⁹. Vzhledem ke změnám rozpočtových pravidel je časová řada dostupná od roku 2003. Data jsou přebírána z Ministerstva financí ČR, které potřebné údaje zpracovává z finančních výkazů jednotlivých územních samosprávných celků. Jak vyplývá ze samotné konstrukce tohoto indikátoru, při jeho hodnocení či mezikrajském srovnání je nutné pamatovat mimo jiné na jeho vysokou závislost na velkých investičních projektech⁹⁰, stejně jako na rozpočtových možnostech jednotlivých obcí⁹¹. Také je nutné si uvědomit, že se jedná o podílový ukazatel, takže jeho hodnota je závislá nejen na samotné výši kapitálových výdajů, ale také na výši běžných výdajů samospráv, které jsou druhou skupinou výdajů veřejných rozpočtů a do kterých patří vedle nákladů na zaměstnance a nákladů na energie také například výdaje na dopravní obslužnost nebo neinvestiční dotace a neinvestiční transfery vč. sociálních dávek vyplácených obcemi.

Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích samospráv* v letech 2003-2006 (v %)

Zdroj: Ministerstvo financí ČR; výpočet ČSÚ

* Krajského úřadu, obcí a mikroregionů

Posledním indikátorem Strategie Ústeckého kraje je **daňová výtežnost** (v Kč na obyvatele). Jedná se však o ukazatel, pro který autoři v době zpracování Strategie nenašli vhodný datový zdroj a ani Český statistický úřad ho v současné době k dispozici nemá. V této souvislosti pouze zmiňme, že tento indikátor nelze zaměňovat za **ukazatel daňových příjmů veřejných rozpočtů na obyvatele**, který je sice dostupný, ale jeho hodnota je v jednotlivých obcích určována podle zákona o rozpočtovém určení daní (tj. podle počtu obyvatel) a nikoliv podle objemu daní, které místní obyvatelé zaplatí. Celková výše tohoto ukazatele za kraj je tak závislá na jeho sídelní struktuře a nikoliv na ekonomické aktivitě jeho obyvatel.

⁸⁹ Investiční nákupy a související výdaje, Nákupy akcií a majetkových podílů, Investiční dotace podnikatelským subjektům, Investiční dotace neziskovým a podobným organizacím, Investiční dotace příspěvkovým organizacím.

⁹⁰ Projekty navíc mohou být podmíněny získanými či příslibenými dotacemi na investiční projekt.

⁹¹ Rozpočty obcí jsou odvislé od jejich velikosti - sídelní struktura kraje tak ovlivňuje průměrnou výši daňových příjmů na obyvatele obecních rozpočtů v kraji (dle rozpočtového určení daní).